

बर्दघाट नगरपालिकाको तेस्रो नगर सभामा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष: २०७५/०७६ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

प्रस्तोता: धीरज शर्मा बस्याल

नगरसभामा प्रस्तुत: २०७५/०३/१०

नगर सभाका अध्यक्ष एवं उप-प्रमुखज्यू
नगर सभाका सदस्यज्यूहरु

अध्यक्ष महोदय,

स्वाधीन र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न नेपालको इतिहासका विभिन्न कालखण्डहरुमा नेपाली जनताले गरेका वलिदानीपूर्ण जनआन्दोलन, जनयुद्ध, मधेश आन्दोलन लगायत सबै किसिमका राजनीतिक आन्दोलनबाट संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधान घोषणा भै हामी यसको कार्यान्वयनको चरणमा छौं। आजको यस गौरवपूर्ण घडीमा नेपालको सबै राजनीतिक आन्दोलन तथा संघर्षहरुमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। घाइते र बेपत्ता नागरिकहरु र आश्रित परिवार प्रति सम्मान प्रकट गर्दछु।

हाम्रा अग्रज तथा पूर्वजहरुले देखेका स्वप्ना, देखाएका पथ र नेपालको संविधान, २०७२ ले गरेका परिकल्पना वमोजिम संघीय शासन प्रणालीको आधारशीलाको रुपमा रहेको स्थानीय तह, प्रदेश र संघको निर्वाचन सम्पन्न भई सकेको सर्वविदितै छ।

स्थानीयतहले कार्यान्वयन गर्ने गरी नेपालको संविधानले नै सुनिश्चित गरेका अधिकारहरुलाई जनताकै ईच्छा अनुसार व्यवहारमा रुपान्तरण गर्दै सभ्य, सुन्दर र समृद्ध नगर निर्माण गर्नको लागि यस नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाँउदा आफूलाई गौरवान्वित भएको महसुस भएको छ।

संघीयता पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनका लागि संवैधानिक मर्म, भावना र प्रावधान वमोजिम संघ, प्रदेश एवं स्थानीय तहको अधिकार स्पष्ट हुने गरी कानून तर्जुमा भै नसकेको, स्रोत र साधनको सीमितता, आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन भै नसकेको वर्तमान अवस्थामा केही कानूनी अन्योलता र चुनौति हामी सामु रहेकाछन्। अपितु हामीलाई उपलब्ध स्रोत र साधनको विवेकपूर्ण प्रयोग र परिचालन गर्दै, हामीले नगरवासी समक्ष गरेका वाचा तथा समृद्ध नगर बनाउने सोंचबाट कतिपनि विचलित नभई सबैसंग हातेमालो गर्दै लक्ष्य प्राप्ती तर्फ अगाडी बढ्नुको विकल्प छैन। यस महान कार्यमा सबैको साथ र सहयोग अवश्य रहने छ भन्ने विश्वास लिएको छु।

अध्यक्षज्यू,
सभाका सदस्यज्यूहरु,

यस नगरसभामा हाम्रो निमन्त्रणालाई स्वीकार गरी उपस्थित हुनु भएका सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई बर्दघाट नगरपालिका र मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन व्यक्त गर्दै आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

१. पूर्वाधार विकास क्षेत्र तर्फ:

१.१ सडक:

१. चक्रपथ निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययनबाट प्राप्त प्रतिवेदनको आधारमा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिनेछ ।
२. पूर्व-पश्चिम लोकमार्ग र हुलाकी सडकको उत्तर-दक्षिण तथा त्रिवेणी सडक पूर्व-पश्चिम तर्फका सहायक मार्गहरूलाई क्रमशः कालोपत्रे गरिनेछ ।
३. नगर यातायात गुरुयोजना (MTMP) तयार गरी सबै सडकहरूको सडक अधिकार क्षेत्र (Right of way) निर्धारण गरिनेछ ।
४. ग्रामीण सडक सञ्जाल निर्माण गर्दा कृषि पकेट क्षेत्रलाई मध्यनजर राख्दै कृषि सडक निर्माण तथा स्तरोन्नती गर्न प्राथमिकता दिईनेछ ।
५. नगरभित्रका सडकहरूलाई निर्धारित मापदण्ड अनुरूप विकास र विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
६. एक वडा देखि अर्को वडा जोड्ने सडकलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
७. कतिपय सडकहरूको स्वामित्व व्यक्ति विशेषको नाममा रहेको छ । यस्ता सडकहरू सार्वजनिकिकरण गर्न सहजीकरण गरिनेछ । सार्वजनिकिकरण नभएका तथा मापदण्ड विपरितका सडकहरूको मर्मत तथा स्तरोन्नती गर्न नगरपालिकाबाट रकम विनियोजन नगर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
८. विगतमा स्वीकृती बिना व्यक्ति विशेषबाट प्लटिंग गरिएका जग्गामा खालिएको बाटोमा ५ वर्ष पूरा नभए सम्म नगरपालिकाबाट थप लगानी गरिने छैन ।
९. सडकहरूको नियमित मर्मत सम्हारको लागी आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१०. सडक तथा फुटपाथमा व्यापार व्यवसाय गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित र नियन्त्रित गरिनेछ ।
११. समुदाय, गैह्र सरकारी संस्था एवं सामुदायिक वन संगको साभेदारीमा छाडा चौपाया व्यवस्थापन गरिने छ ।

१.२. भवन तथा शहरी विकास:

१. वस्ति विकास तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मापदण्ड, २०७२, भू-उपयोग नीति एवं सडक सीमा मापदण्डलाई कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
२. अनुमति बिना जग्गा विकास (प्लटिङ्ग) गर्न निषेध गरिनेछ । भवन इजाजत नलिई निर्माण गरिएका भवनहरूमा नगरपालिकाले सेवा सुविधा रोक्का राख्ने तर्फ गृहकार्यको थालनी गरिनेछ ।
३. राष्ट्रिय भवन संहिता तथा भवन निर्माण मापदण्ड कार्यान्वयनको लागि आवश्यक तालिम तथा प्रचार प्रसारमा जोड दिईनेछ ।
४. भुकम्प प्रतिरोधी संरचना निर्माणका लागि निर्माण कार्यमा संलग्न ठेकेदार तथा निर्माण कर्मीहरूलाई तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ । तालिम प्राप्त जनशक्तिको सूची अद्यावधिक गर्ने र तालिम प्राप्त जनशक्तिबाट भवन निर्माण गर्ने, गराउने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । प्राविधिकबाट नियमित अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५. नक्सा पास प्रक्रियालाई सरल र सहज बनाईनेछ । सम्पूर्ण प्रक्रिया पूरा भएको ७ दिन भित्र भवन निर्माण अनुमति तथा निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र दिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. पुराना संरचनाहरूको प्रवर्धनका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

७. पूर्व-पश्चिम लोकमार्गका दायाँ बायाँका घरहरुको रङ्गमा एकरूपता कायम गरी फरक पहिचान स्थापित गर्न सरोकारवाला संगको समन्वयमा आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
८. गरिव आवास कार्यक्रम अर्न्तगत खरको छाना विस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
९. लोकतन्त्र भवन निर्माणको लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन (DPR) तयार गरिनेछ ।
१०. भवन अभिलेखिकरण गर्न निश्चित म्याद तोकि म्याद भित्र अभिलेखिकरण गरिनेछ ।

१.३ सिँचाई:

१. सरोकारवालाहरूसँगको सहकार्य र समन्वयमा स्यालो, डिप ट्यूबेल तथा वर्षातको पानी जम्मा गर्न खुल्ला र प्लाष्टिक पोखरीको निर्माण गरी आगामी ५ वर्ष भित्र कृषि योग्य भूमिमा सिँचाई सुविधा पुऱ्याइनेछ ।

१.४. विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा:

१. “उज्यालो बर्दघाट अभियान” अन्तरगत सडक वत्ति व्यवस्थापन गर्न लागत सहभागितामा सौर्य सडक वत्तिको जडान गर्दै लगिनेछ ।
२. सौर्य उर्जा तथा अन्य वैकल्पिक उर्जा विकासका लागी थप प्रोत्साहन गरिने छ ।
३. सम्बन्धित निकायको सहकार्यमा ग्रामीण विद्युतिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
४. सुधारिएको चुलो कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।

१.५. विज्ञान प्रविधी, सूचना तथा संचार:

१. सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनको कार्यान्वयन, सुशासनको प्रवर्द्धन र सेवा प्रभावकारीता अभिवृद्धि गर्न पत्रकार महासंघ, नगरका सञ्चार गृह, र सञ्चारकर्मीहरूसंग सहकार्य गरिनेछ ।
२. नगर सूचना तथा अभिलेख केन्द्रलाई व्यवस्थित गराईनेछ ।
३. नगरको सूचना तथा तथ्यांकलाई नियमित रुपमा अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
४. स्थानीय एफ.एम.रेडियो तथा टेलिभिजन मार्फत नियमित रुपमा नगर स्तरमा संचालन हुने विकास गतिविधि सम्बन्धी जानकारीमूलक कार्यक्रम प्रसारण गरिनेछ ।
५. स्थानीय संचार माध्यमहरुको विकास र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

२. सामाजिक विकास:

२.१. शिक्षा

१. सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. विद्यालयमा बाल मैत्री वातावरण सृजना गरी भर्ना र विद्यार्थी उत्तीर्ण दरमा वृद्धि तथा कक्षा दोहोऱ्याउने र स्कूल छाड्ने दरलाई कम गरिनेछ ।
३. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको पोषण अवस्थामा सुधार ल्याउन सबै बाल विकास केन्द्रमा अध्ययन गर्ने बालबालिकाहरुको लागि दिईदै आएको दिवा खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
४. विद्यालयमा जातजाति, भाषा, धर्म, लिङ्ग, एच.आइ.भी. सङ्क्रमण, फरक क्षमता लगायत कुनै पनि आधारमा गरिने विभेदलाई पूर्णतः निषेध गरिनेछ ।
५. प्रभावकारी रुपमा भर्ना अभियान सञ्चालन गरी आगामी २ वर्ष भित्र विद्यालय जाने उमेर समुहका सबै बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गर्ने नीति लिइनेछ ।
६. सामुदायिक विद्यालयका लागि सुरक्षित भवन, पर्याप्त फर्निचर, पुस्तकालय, शैक्षिक तथा खेलकुदका सामग्री, प्रयोगशाला, खानेपानी, छात्र-छात्राको लागी अलग अलग शौचालय, सरसफाई, इन्टरनेट, कम्प्युटर आदिको व्यवस्था मिलाई नमूना विद्यालयको रुपमा विकास गरिनेछ ।

७. गूरुकुल, बिहार, गुम्बा, मदरसा र प्राविधिक शिक्षामा थप सहयोग गरिनेछ ।
८. प्राविधिक शिक्षालाई प्राथमिकता दिईने छ ।
९. विद्यालय व्यवस्थापन समिति, शिक्षक, अभिभावक संघ लगायत विद्यालय संग सम्बन्धित सरोकारवालाहरुको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
१०. विद्यालय निरीक्षण तथा अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
११. सिकाई उपलब्धीको आधारमा विद्यालय र शिक्षकहरुलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
१२. प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयका प्र.अ एवं एक/एक जना शिक्षक वा कर्मचारीलाई लेखापालन सम्बन्धी अनुशिक्षण दिईनेछ ।

२.२. स्वास्थ्य तथा पोषण:

१. केन्द्र तथा जिल्लाबाट प्राप्त हुने औषधीबाट अपुग हुने औषधी खरिद गरी नियमित आपूर्तिको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२. स्वास्थ्य संस्था एवं खोपकेन्द्रको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा सुधार गर्दै लगिनेछ ।
३. प्रत्येक वडामा योग सिविर सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४. २ वटा अस्पताललाई ५० शय्या सम्म विस्तार गरी १ साभ्ना सेन्टर स्थापना गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
५. सुत्केरी आमा तथा नवजात शिशुको स्वास्थ्य र पोषण अवस्थामा सुधार ल्याइ मातृ तथा बाल मृत्युदर घटाउन सुत्केरी आमालाई बढीमा दुई सन्तान सम्मको लागि दिईदै आएको सुत्केरी पोषण भत्तालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
६. आधारभूत स्वास्थ्य र सुरक्षित मातृत्व एवं प्रसूति सेवालालाई नगरपालिका भर विस्तार गरिनेछ ।
७. स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक सुधारका लागि आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराईनेछ ।
८. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरुलाई दिईदै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई नेपाल सरकार संग दोहोरो नपर्ने गरी निरन्तरता दिईनेछ ।
९. लगुपदार्थ, सुर्तिजन्य पदार्थ तथा मादक पदार्थको प्रयोगलाई न्युनीकरण गर्न तथा सार्वजनिक स्थलहरुमा यसको प्रयोग हुन, गर्न नदिन नियमन र नियन्त्रण गरिनेछ ।
१०. चिसापानी अस्पताल, माकर स्वास्थ्य चौकी र शहीद स्मृति सामुदायिक अस्पतामा सञ्चालित बर्थिङ्ग सेन्टरलाई सुदृढीकरण गरिनेछ ।
११. नेपाल सरकार संगको समन्वयमा स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
१२. आयुर्वेद औषधालय स्थापनाको लागि नेपाल संघीय तथा प्रदेश सरकार संग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
१३. आमा तथा बच्चाको पोषणको अवस्थामा सुधार ल्याउन बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. पूर्ण खोप नगर घोषणा भईसकेको अवस्थामा यसको निरन्तरताको लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

२.३. खानेपानी:

१. स्वस्थ र स्वच्छ खानेपानीमा सबै नगरवासीहरुको पहुँच पुऱ्याउन आवश्यक कार्य गर्दै लगिनेछ । यसका लागि अन्य सम्बद्ध निकायहरु संग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
२. भूमीगत खानेपानीको श्रोत नभएका स्थानहरुमा प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण गर्दै खानेपानीको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

३. खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्दा नगर रणनीतिक वास योजना तथा POST ODF रणनीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. नगरवासीलाई आगामी ५ वर्ष भित्र शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था गरिनेछ ।

२.४ सरसफाई:

१. फोहोर व्यवस्थापनका लागि उद्योग वाणिज्य संघ, वजार विकास समिति, खानेपानी तथा सरसफाई संस्था, सामुदायिक वन, टोल विकास संस्था, विद्यालयहरु, समुदायमा आधारित संस्थाहरु एवं निजी क्षेत्र संग सहकार्य र साभेदारी गरिनेछ ।
२. सरसफाई क्षेत्रमा प्रभावकारी भूमीका खेल्ने टोललाई थप अनुदानको व्यवस्था मिलाईनेछ । नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार संगको सहकार्यमा नगरको उपयुक्त स्थानमा सुविधायुक्त आधुनिक शौचालय निर्माण प्रकृया अगाडी बढाईनेछ ।
३. फोहोर मैला विसर्जन स्थल (Sanitary Land Fill Site) सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमा क्रमशः फोहोर मैलाको उचित व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
४. वजार क्षेत्रको नाला निकासको लागि नाला निकासको गुरुयोजना (Drainage Master Plan) निर्माण गरिनेछ ।
५. सड्ने र नसड्ने फोहोरलाई श्रोतमै वर्गिकरण गरी सड्ने फोहोरबाट घरमै कम्पोष्ट मल बनाउन कम्पोष्ट विन वितरण गरिनेछ ।
६. मापदण्ड विपरितका प्लाष्टिक भोला वा वातावरणमा प्रतिकुल असर पर्ने सामाग्रीको प्रयोगलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
७. टोल विकास संस्थाहरुलाई फोहोर व्यवस्थापन कार्यमा परिचालन गरिने छ ।
८. सरसफाई कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित अनुमगन गरिनेछ ।

२.५. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

२.५.१ महिला सशक्तिकरण:

१. नीति निर्माण, योजना र चक्रको प्रत्येक चरणमा महिलाको ३३ प्रतिशत सहभागिता सुनिश्चित गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. महिलाको आर्थिक सशक्तिकरणका लागि सीपमूलक तालिम, आय आर्जनका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. अन्य स्थानीयतह तथा सम्बद्ध सरोकारवाला निकायहरु समेतको सहकार्यमा जिल्ला स्तरीय महिला सेवा केन्द्रलाई सञ्चालन गरिनेछ ।
४. एकल महिला, असहाय, अपांग, श्रोत साधन र अवसरवाट वञ्चित महिलाहरुलाई मागको आधारमा लक्षित कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. लैंगिक र यौनिक हिंसा न्यूनीकरण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६. घरेलु हिंसा, छुवाछुत जस्ता सामाजिक कुरिती हटाउन सचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

२.५.२ बालमैत्री शासन:

१. बालमैत्री शासन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।
२. बालमैत्री शासनका लागि वडा तथा समुदायस्तरमा आवश्यक संस्थागत संयन्त्र स्थापना गरी क्षमता विकास गर्दै लगिनेछ ।

३. नगरपालिकालाई क्रमशः बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने अभियानको थालनी स्वरूप आ.व. २०७५/०७६ मा कुनै २ वडामा सघन रूपमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. बालवालिका सम्बन्धी योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा बालवालिका र सो क्षेत्रमा कार्यरत विकास साभेदारहरूसंग समन्वय गरिनेछ ।
५. निकृष्ट प्रकारका बालश्रम न्यूनीकरणका लागि बाल श्रमिकको तथ्यांक संकलन गरी बालश्रमलाई निरुत्साही गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
६. बाल उद्यान स्थापना गर्दै लगिनेछ ।

२.५.३ दलित, आदिवासी/जनजाति, मधेशी, मुशिलम तथा पिछडावर्ग:

१. दलित, आदिवासी/जनजाति, मधेशी, मुशिलम र पिछडावर्गका समुदायका लागि आयमूलक एवं सीपमूलक तालिमको माध्यमबाट क्षमता विकास, रोजगारी सिर्जना एवं सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
२. परम्परागत सीपकर्मीहरुको पेशा र सीपलाई आधुनिकिकरण गर्न आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
३. दलित लक्षित बाल संरक्षण अनुदान कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । संस्थागत विद्यालयबाट कक्षा १० मा उच्चतम अंक प्राप्त गरी कक्षा ११ र १२ अध्ययनरत प्रत्येक वडाका १/१ अति विपन्न दलित छात्र र छात्रालाई छात्रवृत्ती उपलब्ध गराइनेछ ।
४. लोपोन्मुख जातजातिलाई लक्षित कार्यक्रम मार्फत सामाजिक सुरक्षाको सुनिश्चितता प्रदान गरिनेछ ।

२.५.४ सामाजिक सुरक्षा एवम जेष्ठ नागरिक:

१. ८५ वर्ष माथिका वरिष्ठ जेष्ठ नागरिकहरुलाई उपलब्ध गराइदै आएको पोषण भत्तालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२. जेष्ठ नागरिकका लागि चिसापानी अस्पताल तथा सहिद स्मृति सामुदायिक अस्पतालमा कम्तिमा १/१ शय्या आरक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३. सामाजिक सुरक्षा भत्ता एवं बाल संरक्षण अनुदान वितरण, अनुगमन तथा Online प्रतिवेदन प्रणालीलाई वढी सुदृढ बनाइनेछ ।
४. सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रकृत्यामा रहेका जटिलताको अन्त्य गर्न वैकिङ्ग प्रणाली मार्फत वितरण गरी सो प्रकृत्यालाई अपांग तथा जेष्ठ नागरिक मैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
५. गरिवीको रेखामुनी रहेका नागरिकलाई गरिवीको परिचय पत्रको आधारमा थप सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।
६. जेष्ठ नागरिक केन्द्रहरु स्थापना गरी जेष्ठ नागरिक मैत्री नगर बनाइनेछ ।

२.५.५ अपांगता भएका व्यक्तिहरु:

१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुका लागि सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुका साथै सामुदायमा आधारित पुनर्स्थापना गर्ने कार्यलाई विशेष जोड दिइनेछ ।
२. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सार्वजनिक स्थलहरुमा सहज पहुँचका लागि अपाङ्ग मैत्री भौतिक संरचना बनाइने छ र भैरहेका संरचनाहरुको क्रमशः सुधार गर्दै लगिनेछ ।
३. अपाङ्गताको प्रकृति हेरी उपयुक्त सीपमूलक तालिम प्रदानगरी रोजगारीका अवसरहरुमा पहुँच विस्तार तथा स्वरोजगारीका अवसरहरु सृजना गरिनेछ ।
४. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई सहगोगी सामाग्रीहरु वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

३. युवा, खेलकुद एवं श्रम तथा रोजगारी:

१. नगरपालिका भित्र राष्ट्रिय स्तरको रंगशाला निर्माण गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ ।
२. नगरस्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गरिनेछ । समिति मार्फत नगर तथा अन्तर पालिकास्तरीय खेलकुदका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
३. खेलकुद विकासका लागि हरेक वडामा युवा क्लब स्थापना गर्न उत्प्रेरित गरिनेछ ।
४. सीपमूलक तालिम तथा व्यवसायिक शिक्षाका माध्यमबाट युवाहरुलाई स्वरोजगारमूलक उद्यम संचालन गर्न प्रेरित गर्दै बढ्दो वैदेशिक रोजगारीका नाममा हुने युवा पलायनलाई नगरको विकासमा समाहित गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
५. अन्य स्थानीयतह तथा गैह्रसरकारी संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा सुरक्षित आप्रवासन तथा वैदेशिक रोजगार सम्बन्धि कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
६. खेलकुदको माध्यमबाट नगरको गौरव बढाउनमा योगदान पुर्याउने खेलाडीहरुलाई सम्मान एवं प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइने छ ।
७. नगर भित्र रहेका वेरोजगारहरुको तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।
८. नगरस्तरीय खेलाडीको समूह छनौट गरी तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
९. दुर्व्यसनी लाई निरुत्साही गर्न युवा पुर्नस्थापना केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।

४. भाषा, संस्कृति तथा पर्यटन:

१. थारु, मगर, गुरुङ्ग, नेवार लगायत विभिन्न जातजातीका भाषा, कला, मौलिक सीप र संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।
२. नगरपालिका भित्रका साँस्कृतिक, पुरातात्विक र धार्मिक महत्वका मन्दिर, गुम्बा, मस्जिद र चर्चको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।
३. बुद्धमंगल ताल, भूताहा शीर, चिसापानी ताल लगायतका सिमसार क्षेत्र, वनदेवी, कञ्चनगढी, छठीमाई, त्रिनेत्रेश्वरधाम जिमिरेभार, शहिद पार्क पञ्चनगर, वर्दघाट शिवालय मन्दिर, दाउन्नेदेवी मन्दिर, संसारकोटलाई पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गरिनेछ ।
४. नगरको पहाडी र तराई क्षेत्रका विभिन्न स्थानमा होमस्टे प्रवर्द्धन गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५. वडा नं. २ संसारकोटमा भ्यू-टावर निर्माणको लागि गरिएको सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदनको आधारमा थप काम अगाडि बढाइनेछ ।
६. संघ र प्रदेश सरकार संगको समन्वयमा बुद्धमंगल ताललाई बुद्ध सर्किट संग जोडेर धार्मिक पर्यटनको विकास गरिनेछ ।

५. सामाजिक परिचालन:

१. सामाजिक परिचालन विकासको आधारस्तभ हो । स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम, महिला तथा बालबालिका शाखा बाट संचालन हुने सामाजिक परिचालन, विभिन्न गैर सरकारी संस्थाबाट भई रहेको सामाजिक परिचालन सम्बन्धी कार्यक्रमहरु बीच समन्वय र तादाम्यता कायम गरिनेछ ।
२. वडा समितिलाई नागरिक अनुगमन, गुणस्तर नियन्त्रण तथा सहजीकरण संयन्त्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।
३. सबै वडामा टोल विकास संस्थाहरुको गठन गरिनेछ । यसका लागि छुट्टै कार्यविधि तयार गरिनेछ ।
४. स्थानीय स्तरमा विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा वडा समितिहरु प्रवेश विन्दुको रुपमा रहने छन् ।
५. समाजका विभिन्न क्षेत्रमा उल्लेख्य योगदान पुर्‍याउने संस्था र व्यक्तिहरुलाई पुरस्कृत र सम्मान गर्दै जाने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

६. गै.स.स परिचालन:

१. गैहसरकारी संस्थाहरुबाट कार्यक्रम संचालन गर्दा लाभान्वित समूहको हितलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
२. गैह सरकारी संस्थाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रममा दोहोरोपन आउन नदिन समन्वयात्मक रुपमा कार्य गरिनेछ ।
३. नगरमा कार्यरत गैहसरकारी संस्थाहरुलाई नगरवासीले अधिकतम लाभ पाउने गरी परिचालन गरिनेछ । अनुगमन तथा मूल्यांकनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
४. नगरमा कार्यक्रम संचालन गर्ने गैह सरकारी संस्थाहरुले आफ्ना कार्यक्रमहरु नगरसभामा पेश गर्ने, प्रतिवेदन गर्ने तथा समीक्षा कार्यक्रममा सहभागी हुनु पर्ने व्यवस्थालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।

३. आर्थिक विकास :

३.१. कृषि तथा पशुपालन:

१. कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि, पशु नश्ल सुधारबाट कृषकको आयआर्जन अभिवृद्धि गरिनेछ ।
२. विद्यमान हाट बजारलाई व्यवस्थित रुपमा सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
३. बहुआयमिक शहरी केन्द्र को स्थापना गर्न आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
४. एक वडा एक फलफुल कार्यक्रम अर्न्तगत नगरका कुनै २ वटा वडालाई फलफुल वडा घोषणा गर्ने नीति लिईनेछ ।
५. व्यावसायिक पशुपालक कृषकहरुको आय आर्जन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न कृषकहरुलाई सुलभ ऋण र सहयोग उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. कृषि तथा पशुपालनलाई प्राथमिकता दिदै उत्पादन वृद्धि गर्न कृषि तथा बाखा पकेट क्षेत्रमा अनुदान दिईनेछ ।
७. माटो परीक्षण गरी माटो सुधार गर्दै लगिने छ । उन्नत विऊको प्रयोग गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
८. नगरको कृषि पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ । पकेट क्षेत्र पहिचान र विकास गरिनेछ । ग्रामीण कृषि उत्पादनलाई बजारसँग आवद्ध गरिनेछ ।
९. कृषि विमा तथा पशु विमा, खोप, उन्नत जातको घाँस उत्पादनका लागि प्रोत्साहन, विशेषतः नगरको तराई क्षेत्रमा माछापालन, गाई तथा भैसीपालन र नगरको पहाडी क्षेत्रमा बाखा, वंगुर र मौरीपालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । गाई र भैसी पालक किसानलाई कृत्रिम गर्भाधान वापत दिईदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
१०. अर्गानिक खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
११. शीत गृह निर्माणको लागी प्रदेश सरकारसंग अनुरोध गरिनेछ ।
१२. कृषि प्राविधिक थप गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१३. जग्गाको चक्का बन्दी गरी सामुहिक खेती गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
१४. कृषक समूहहरु गठन गरी सवलीकरण गरिनेछ ।
१५. प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकरण परियोजना कार्यक्रलाई थप कार्यविधि निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३.२. उद्योग, वाणिज्य र सहकारी:

१. सरकार, सहकारी र निजीक्षेत्रको समन्वय र सहकार्यमा आर्थिक समृद्धि, जनताको जीवनस्तर वृद्धि, कृषिको व्यावसायीकरण र रोजगारी अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरु अगाडी वढाइनेछ ।
२. उद्योग तथा व्यापार मेलाहरुको प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

३. बेरोजगार व्यक्तिहरूको लगत संकलन गरी सहकारी मार्फत स्वरोजगारमुलक व्यावसाय संचालन गर्न प्रेरित गरिनेछ ।
४. नगरको उपयुक्त स्थानमा उद्योग ग्राम स्थापनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
५. नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालित सहकारीहरूको प्रभावकारी अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ ।

३.३ उपभोक्ता हित संरक्षण:

१. निजी क्षेत्रको सहकार्यमा उपभोग्य सामाग्रीहरूको सहज आपूर्तिको लागी आवश्यक प्रवन्ध मिलाईनेछ ।
२. बजार अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

३.४ भू-उपभोग एवं भूमिसुधार :

१. खेतीयोग्य जमिनको संरक्षण गर्न कानून विपरित जग्गा विकास (प्लटिङ्ग) गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
२. नगरपालिका भित्रका नापी नक्सा हुन बाँकी रहेको भूमीहरूको नापी नक्साको लागी सम्बन्धित निकाय संग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
३. सरकारी एवं सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण हुन, गर्न दिईने छैन । भै रहेको अतिक्रमणलाई हटाई सो को संरक्षणको लागी प्रयत्न गरिनेछ ।
४. नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार संगको सहकार्यमा भूमीहीन सुकुम्वासीहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
५. कृषि योग्य भूमी बाँक्नो राख्ने कार्यलाई निरुत्साहीत गरिनेछ ।

३.५. जनसंख्या तथा मानव संसाधन:

१. व्यवसायिक तथा प्राविधिक शिक्षामा जोड दिईनेछ ।

४. बातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

४.१. विपद् व्यवस्थापन:

१. विपद् व्यवस्थापनका लागी नगर तथा वडास्तरीय विपद्, जोखिम व्यवस्थापन समिति लाई परिचालन गरिनेछ ।
२. विपद्का समयमा पिडितहरूको उद्धार, राहत, पुर्नःस्थापनाको लागी छुट्टै विपद् व्यवस्थापन कोष खडा गरिनेछ ।
३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
४. नदी, खोला, खोल्सा र खहरेबाट कटान भई क्षतिग्रस्त हुन पुगेका जमिन तथा जोखिममा परेका क्षेत्रहरूको संरक्षण गरिनेछ ।
५. विकास निर्माण तथा पूर्वाधार आयोजनाहरू तर्जुमा गर्दा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ ।
६. नदीजन्य पदार्थ उत्खन्नको लागी IEE गरी आवश्यक कार्य अगाडि बढाईनेछ ।

४.२. वन, वातावरण तथा जलवायु परिवर्तन:

१. सामुदायिक, साभ्केदारी, निजी, धार्मिक एवं कवुलियती वन व्यवस्थापनमा सुधार तथा वन संरक्षण गरिनेछ । वन विकास कार्यक्रमलाई थप व्यवस्थित बनाउदै वन जन्य उत्पादनमा सम्बन्धित उपभोक्ताको सहभागितालाई सुनिश्चित गरिनेछ ।
२. नगरको सौन्दर्य विकास गर्न नगरस्तरीय उद्यानको लागी सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । सबै वडाहरूमा क्रमशः उद्यान निर्माण गर्दै लगिनेछ ।

३. वन क्षेत्रको समग्र विकासको लागी सामुदायिक वन संगको सहकार्यमा वृक्षारोपण गर्दै लगिनेछ ।
४. नगरको वार्षिक योजना पद्धतिलाई वातावरण मैत्री वनाउन ठुला आयोजना कार्यान्वयन गर्दा प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) एवं वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन (EIA) गर्ने कार्यलाई संस्थागत गर्दै जलवायु परिवर्तन अनुकुलन कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
५. एक घर दुई वृक्षारोपण अभियान संचालन गरी सफा, स्वच्छ र सुन्दर शहरको रूपमा विकास गरिनेछ ।
६. सामुदायिक वनको दीगो व्यवस्थापन गर्दै पर्यापर्यटनमा विशेष व्यवस्था गरिनेछ ।
७. पार्क, बगैँचा, वृक्षारोपण, हरियाली प्रवर्द्धन र सार्वजनिक सौन्दर्य अभिवृद्धि हुने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५. संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह :

५.१. श्रोत परिचालन :

१. आन्तरिक श्रोतको उच्चतम परिचालनका लागि कर, दस्तुर तथा सेवा शुल्कका दायरा र क्षेत्र फराकिलो गर्दै लगिनेछ । श्रोत परिचालनमा सबै नगरवासीहरुले सक्षमताका आधारमा स्वयं योगदान गर्नु पर्ने अवस्था सिर्जना गर्दै कर योगदानमा अपनत्व महसुस गर्ने अवस्थाको सिर्जना गरिनेछ ।
२. एकिकृत सम्पत्तिकर, व्यावसाय कर, घर बहाल कर, सवारी साधन कर लगायत कर राजश्वको अभिलेख व्यवस्थित गरी एकै व्यक्तिले तिर्नु, बुझाउनु पर्ने करहरु एकै पटक तिर्न, बुझाउन सक्ने गरी करदाता मैत्री पद्धतिको स्थापना र विकास गर्दै लगिनेछ । कर भुक्तानी पश्चात करदातालाई एस.एम.एस मार्फत जानकारी गराईने कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
३. आन्तरिक श्रोतको नया क्षेत्रहरुको पहिचान र विस्तारका लागि अध्ययन गरिनेछ । सरोकारवालाहरु बीच व्यापक छलफल र सहकार्यमा उपयुक्त वातावरण तयार गरिनेछ ।
४. श्रोत व्यवस्थापन एवं परिचालनलाई यथार्थपरक र व्यवस्थित गर्न Software को माध्यमबाट कर शुल्क संकलन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

५.२. सुशासन:

१. भ्रष्टाचार प्रति शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. बर्दघाट बजार क्षेत्रमा उद्योग वाणिज्य संघ संगको सहकार्यमा बजार क्षेत्रमा CCTV क्यामरा जडान गरिनेछ । यसबाट शान्ति सुरक्षामा थप सुधार तथा दुर्घटना न्यूनीकरण हुने विश्वास लिएको छु ।
३. पेशकी फस्यौट नगर्नेहरुको विवरण अद्यावधिक गरिनेछ । पेशकी भएका व्यक्तिहरुलाई नगरपालिकाबाट गठन हुने कुनै पनि समितिमा सहभागि हुन नपाउने व्यवस्थालाई कडाईका साथ लागू गरिनेछ ।
४. सेवाग्राहीहरुको सुविधाका लागि डिजिटल नागरिक वडापत्र, सहायता कक्षको व्यवस्था तथा आवेदन फारामहरु नगरपालिकाको website बाट प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
५. प्रत्येक तहका कर्मचारीको कार्यविवरण तयार गरी लागू गरिनेछ ।
६. तालिमहरुको माध्यमबाट पदाधिकारी र कर्मचारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
७. 'जनतासँग प्रमुख' (Hello mayor) कार्यक्रम सञ्चालन गरी जनताको गुनासो प्रत्यक्ष सुन्ने र सम्बोधन गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

८. सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, सामाजिक परीक्षणलाई संस्थागत गर्दै सूचनामा सर्वसाधारणको पहुँच सुनिश्चित गरिनेछ ।
९. वेरुजु फछ्यौटलाई प्राथमिकता दिई शून्य वेरुजुको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१०. आफ्नै भवन नभएका वडा कार्यालयहरूमा भवन निर्माणका लागि संघ तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय गरिनेछ ।
११. शान्ति सुरक्षा व्यवस्थामा थप सुधार ल्याउन वडा नं. १२ र वडा नं. १४ मा प्रहरी चौकी स्थापनाको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

६. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन:

१. आवधिक नगर विकास योजना, नगर यातायात व्यवस्थापन गुरुयोजना तथा नगरका विभिन्न विषय क्षेत्रगत योजनाहरू तर्जुमा गरिनेछ ।
२. योजना चक्रका प्रत्येक चरणमा महिला तथा लक्षित वर्गलाई सार्थक सहभागिता गराईनेछ ।
३. उपभोक्ता समिति मार्फत हुने आयोजना सञ्चालन प्रक्रियालाई थप व्यवस्थित गर्न छुट्टै कार्यविधी तर्जुमा गरिनेछ ।
४. उपभोक्ता समिति सञ्चालन हुने कार्यक्रम तर्फका आयोजना बाहेक पूर्वाधार तर्फका आयोजनामा न्यूनतम ३० प्रतिशत जनसहभागिता अनिवार्य गरिनेछ । तर विपन्न समुदायको बसोबास भएका र उनीहरूलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने आयोजनाहरूमा पहिचानका आधारमा सून्य सहभागिता अपनाईनेछ ।
५. अधुरा र क्रमागत योजनालाई सम्पन्न गर्न प्राथमिकता दिइनेछ ।
६. अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । पूर्वाधार तथा सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरूको समेत अनुगमन गरिनेछ ।
७. योजना सञ्चालनको क्रममा पेशकी दिने कार्यलाई निरुत्साही गरी साना योजनामा पेशकी सून्य अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

अन्तमा:

यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट बर्दघाट नगरपालिकाको समावेशी एवं सहभागितामूलक विकास पद्धतीमा टेवा पुग्ने, दिगो आर्थिक वृद्धि र विकासद्वारा आर्थिक आत्मनिर्भरता वृद्धि हुने, वचत परिचालन, राजश्व अभिवृद्धि तथा विकास क्रियाकलापको संचालनको माध्यमद्वारा रोजगारी श्रृजना भई गरिवी न्यूनीकरणमा टेवा पुग्ने विश्वास लिएको छ । आगामी आ.व.को नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्नको लागि सहयोग पुऱ्याउनु हुने संघ तथा प्रदेश सरकार, नगर कार्यपालिकाका पदाधिकारीज्यूहरू, नगरसभा सदस्यज्यूहरू, नागरिक समाज, पेशागत संघ/संगठन, संचार जगतका मित्रहरू, गै.स.स.तथा निजी क्षेत्र, विकासका साभेदार, समाजसेवी, बुद्धिजीवी बर्दघाट नगरपालिका कर्मचारीहरू लगायत सबैलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरू सबैको निरन्तर सहयोग रहने अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद:

तेस्रो नगरसभामा

उप-प्रमुख मायादेवी पौडेलले प्रस्तुत गर्नु भएको आ.व. २०७५/०७६ को बजेट वक्तव्य

अध्यक्ष महोदय,

१. बर्दघाट नगरपालिकाको गरिमामय तेस्रो नगरसभा समक्ष आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा मैले म आफूलाई अत्यन्त गौरवान्वित ठानेको छु । यस विशिष्ट अवसर प्रदान गर्नु हुने नगर प्रमुख तथा नगरसभा सदस्यहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।
२. राजनैतिक स्वतन्त्रता र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाको निमित्त भएका जनआन्दोलन, तथा विभिन्न कालखण्डमा सञ्चालित जनक्रान्तिमा जीवनोत्सर्ग गर्नु हुने शहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु । घाइते योद्धा तथा बेपत्ताका परिवारजन प्रति हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु । आदरणीय अग्रजहरु प्रति सम्मान तथा कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।

अध्यक्ष महोदय,

३. संविधानले परिकल्पना गरेको दीगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको आकांक्षा, नगरवासीहरुको आर्थिक समृद्धि र सामाजिक रुपान्तरणको चाहनालाई गहिरो सँग आत्मसात गरी प्रस्तुत बजेट तर्जुमा गरिएको छ ।
४. नगरको आवश्यकता र जनताका चाहना अनन्त छन् । श्रोत र साधन सीमित छन् । सीमित श्रोत र साधनको विवेकपूर्ण परिचालन गर्नु आजको यथार्थ हो । यसै कटु यथार्थलाई मनन् गरी प्रस्तुत बजेटलाई यथासम्भव सन्तुलित र समावेशी बनाउने प्रयास गरिएको छ ।
५. आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को बजेट तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, चालु आवधिक योजना, दीगो विकासको लक्ष्य एवं नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई विशेष ध्यान दिइएको छ । बजेट तर्जुमा गर्दा सबै वर्ग, क्षेत्र, लिङ्ग, समुदाय, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्था, पेशागत संघ/संगठन, नागरिक समाज, बुद्धिजीवीहरुबाट रचनात्मक र श्रृजनात्मक सल्लाह र सुझावहरु प्राप्त भएका छन् प्राप्त सुझावलाई समेट्ने प्रयत्न गरिएको छ । गाउँ वस्ति स्तरका जनताको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्दै, उनीहरुकै सहभागिता र आवश्यकतामा आधारित भएर योजना छनौट र प्राथमिकिकरण गरिएका छन् । सीमित स्रोत र साधनको समानुपातिक परिचालन गर्दै जनता र हाम्रा विकासका चाहनालाई क्रमशः पूरा गर्नु पर्ने आजको यथार्थ हाम्रो सामु छ ।

६ प्रथम नगर सभाबाट पारित नीति तथा कार्यक्रम बमोजिम दीर्घकालिन र रणनीतिक महत्व राख्ने आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिनुपर्ने कारण केही आयोजना तथा कार्यक्रमहरू आगामी कार्यक्रममा पनि समावेश गरिएकोछ । यसबाट नागरिक विश्वास र भरोसा बृद्धि हुने विश्वास लिइएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म चालु आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ (२०७५ साल आषाढ १२ गते सम्म) को बजेट कार्यान्वयन अवस्थाको समीक्षा प्रस्तुत गर्दछु ।

७. आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ मा कुल खर्च रु. ६५,६८,२९३८५।- हुने अनुमान गरिएकोमा २०७५ आषाढ १२ सम्ममा रु. ६४,९३,९५,९९४।- निकासा भै रु.४८,४०,३२,८३३।- खर्च भएको छ । जुन कुल निकासीको ७५% हुन आउछ ।

८. चालु खर्च तर्फ रु.२८,२३,३२,०२६।- रकम निकासा प्राप्त भएकोमा रु. १९,६४,९४,६०१।- खर्च भएको छ । जुन कुल निकासा रकमको ७०% हुन आउछ ।

९. पूँजीगत खर्च तर्फ रु.३६,७०,६३,९६८।- निकासा प्राप्त भएकोमा रु.२८,७५,३८,२३२।- अर्थात कुल निकासा रकमको ७८% खर्च भएको ।

१०. चालु आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ को कुल विनियोजित रकम मध्ये खर्चलाई आधार मान्दा ७५% खर्च भएको देखिएतापनि केही आयोजनाहरू सम्पन्न हुने क्रममा रहेकाले यस आ.व.को अन्त सम्ममा कुल खर्च ९५% हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

११. समग्र भौतिक प्रगति ६४% र वित्तीय प्रगति ७०% देखिनुमा कतिपय आयोजनाहरू कार्यान्वयन चरणमा नै रहेका र ती आयोजनाहरूमा पेशकी रकम रहनुलाई मान्न सकिन्छ ।

१२. चालु आर्थिक वर्ष २०७४/०७५ आन्तरिक आम्दानी रु. २,००,००,०००।- हुने अनुमान गरिएकोमा समीक्षा अवधि सम्म रु. २,३९,८३,१०१।- प्राप्त भएको छ । जुन रकम अनुमानित आन्तरिक राजश्वको १२० प्रतिशत हुन आउछ । हाल सम्म १५८ व्यवसायी करको दायरामा आएका छन् । करको दायरा भन्दा बाहिर रहेका व्यवसायीहरूलाई समेत करको दायरामा ल्याउन सके अझ बढी राजश्व परिचालन हुन सक्ने देखिन्छ ।

भौतिक पूर्वाधार तर्फ

१३. भौतिक पूर्वाधार तर्फका कुल ४३३ वटा आयोजना मध्ये २४६ वटा आयोजना सम्पन्न भै सकेका छन् । १८७ आयोजनाहरु सञ्चालनमा रहेका र १९ वटा आयोजनाहरुको सम्भौता हुन सकेको छैन । कुल आयोजनाको ५६.८१% सम्पन्न भै सकेको छ । ४३.१९% आयोजनाहरु सञ्चालनमा रहेका छन् । सञ्चालित आयोजनाहरु सम्पन्न भएमा कुल प्रगति ९५% हुने देखिन्छ ।
१४. सडक पूर्वाधार तर्फ ५७.२५ कि.मी ग्राभेल, ८.१ कि.मी कालोपत्रे भएको छ । ५.३ कि.मी नाली निर्माण भएकोछ भने २.३ कि.मी साईडवाल लगाउने कार्य भएको छ साथै ४.३ कि.मी सडक चौडा, नयाँ ट्रयाक खोल्ने र मर्मत गर्ने कार्य सम्पन्न भएको देखिन्छ ।
१५. १४ वटा ट्रष्ट निर्माण, ३.९ कि.मी सिंचाई कुलो, ५०० मिटर वाल कम्पाउण्ड, १.२ कि.मी जि.आई. वारवेर वाउण्डी निर्माण भएको छ । ३ स्थानमा मेसवार कम्पाउण्ड, ३२ वटा भवन मर्मत, २९ वटा कल्भर्ट निर्माण तथा मर्मत भएकोछ ।
१६. ६ वटा पोखरी, ३ वटा ड्याम निर्माण, ५ वटा ट्युबेल/वोरिङ्ग, २७ वटा PSC पोल, विभिन्न साईजका १२४ वटा हुमपाईप खरिद, ९२४ वटा ग्याभिन वक्स, ५ वटा वाटर सप्लाई, १ वटा हाटवजार, १० वटा अस्पताल/क्लिनिक भवन, कर्भड हल तथा १० वटा खेल मैदान निर्माण भएका छन् । ९० वटा सौर्य सडक वत्ती खरिद भै जडानको प्रकृत्यामा रहेको, ४ वटा एम्बुलेन्स खरिद प्रकृत्या अगाडी बढी भन्सार सम्म आईपुगेको छ । फोहोर व्यवस्थापनको लागि ३ वटा ट्रेक्टर खरिद भैसकेको छ । ३ वटा डिपट्युबेल वोरिङ्ग निर्माण सम्पन्न हुने प्रकृत्यामा रहेकोछ ।
१७. चालु आ.व. २०७४/०७५ मा भवन निर्माण तर्फ ६२२ वटा भवनको नक्सा अभिलेखिकरण भएको देखिन्छ । निवेदन परेका ४६ वटा सुपरस्ट्रक्चर भवन मध्ये १८ वटा भवनलाई निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र जारी भै सकेकोछ । नक्सापास प्रकृत्यामा रहेका ६०३ निवेदन मध्ये ३६ वटा भवनको प्लिनथ लेवल सम्मको अनुमति प्रदान गरिएको छ ।
१८. चालु आ.व.मा १४ वटा पशु फर्म नयाँ दर्ता र १७ वटा नविकरण भएकोछ ।
१९. कृषि फर्म दर्ता ९ वटा र कृषि सिंचाई मिटर १५ जनालाई सिफारिस भएको देखिन्छ ।
२०. चालु आ.व.मा ६० वटा सवारी साधन दर्ता भएका छन् ।

अध्यक्ष महोदय,

२१. अब म आगामी वर्षको बजेटले राखेका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

उद्देश्य:

- क. उपलब्ध स्रोत र साधनको विवेकपूर्ण परिचालन गर्ने,
- ख. लक्षित विशेष कार्यक्रम मार्फत गरिवी न्यूनीकरण गर्ने,
- ग. सामाजिक सशक्तिकरण र मानवीय विकास गर्ने,
- घ. भौतिक तथा सामाजिक पूर्वाधार विकास गर्ने,
- ङ. कृषिमा व्यवसायिकरण, र आधुनिकीकरण गर्दै उत्पादन र उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्ने,
- च. पर्यटन पूर्वाधारको विकास गर्ने,
- छ. स्वास्थ्य सेवामा पहुँच बढाउने,
- ज. शिक्षाको गुणस्तर सुधार गर्ने,
- झ. गुणस्तरीय र भरपर्दो खानेपानी सुविधाको विस्तार गर्ने,
- ञ. विपद् व्यवस्थापन गर्दै वातावरण मैत्री विकास अवलम्बन गर्ने ।

प्राथमिकताहरू-

- क. सबै वस्तिहरूलाई सडक सञ्जालमा आवद्ध गर्ने,
- ख. चक्रपथ निर्माण गरी यातायातमा पहुँच बढाउने,
- ग. पशुपालनको माध्यम बाट दुध, मासु, फलफुल र तरकारीमा आत्मनिर्भर हुने,
- घ. गरिव लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गरी गरिवी निवारणमा टेवा पुऱ्याउने,
- ङ. नगरका वस्तिहरूमा विद्युत लाईन विस्तार गर्ने,
- च. कृषि पकेट क्षेत्र विकास र विस्तार गर्ने,
- छ. शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी जस्ता सामाजिक पूर्वाधारको विकास गर्ने,
- ज. सेवा प्रवाहको गुणस्तरमा अभिवृद्धि गरी सुशासनको अनुभुती दिलाउने,
- झ. आन्तरिक आय अभिवृद्धि गर्ने,
- ञ. विगतमा शुरु गरिएका परियोजनाहरू लाई पूर्णता दिने ।

२२. माथि उल्लिखित उद्देश्यहरु हासिल गर्न निर्धारण गरिएका प्राथमिकताहरु कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा सम्बद्ध निकायहरु संग समन्वय र साभेदारी गरिने छ । उपलब्ध पूँजी, सीप र क्षमताको उपयोग गर्न सहकारी, निजी क्षेत्र र विकासका साभेदार संस्था संग सहकार्य गरिनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

सभासदज्यूहरु,

अब म क्षेत्रगत कार्यक्रम तथा विनियोजन प्रस्तुत गर्दछु ।

भौतिक पूर्वाधार

२३. चक्रपथ निर्माणका लागि विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरिने छ । यसको लागि रु. १०,००,०००.०० विनियोजन गरिएको छ ।
२४. सडकहरुको स्तरोन्नती गर्ने, वडा कार्यालय जोड्ने सडकहरुको विकास र विस्तार गर्ने, आवश्यकताका आधारमा नयाँ सडक खोल्ने र क्रमशः कालोपत्रे गर्दै लगिने छ ।
२५. बढी भन्दा बढी जनसहभागिता हुने गरी सडक निर्माण र स्तरोन्नती गर्न प्राथमिकता दिईने छ । नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, सडक बोर्ड संगको लागत सहभागितामा सडक स्तरोन्नती तथा कालोपत्रे गर्दै लगिनेछ । सडक विकास, विस्तार, स्तरोन्नतीका लागि रु. ३,८६,५०,०००.०० विनियोजन गरिएको छ । यसबाट सर्वसाधारणलाई आवागमन र आर्थिक कृयाकलाप सञ्चालनमा सहयोग पुग्ने आशा गरिएकोछ ।
२६. सडक लगायतका भौतिक पूर्वाधारहरुको दीगोपनका लागि यसको नियमित मर्मत सम्भारको आवश्यकता पर्दछ । यसर्थ प्रत्येक भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्दा कूल खर्च रकमको ३% रकम कट्टा गरी मर्मत सम्भार कोषमा राख्ने व्यवस्था मिलाईएकोछ । यस कोषमा जम्मा रकमबाट भौतिक पूर्वाधारको मर्मत सम्भार गर्दै लगिनेछ ।

भवन तथा शहरी विकास

२७. “सुरक्षित भवन निर्माण हाम्रो अभियान” सुरक्षित आवासका लागि वस्ति विकास, राष्ट्रिय भवन संहिता तथा भवन निर्माण मापदण्डको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । निर्माण कर्मीहरुलाई डकर्म तालिमको व्यवस्था गरिनेछ । पुराना संरचनाहरुको प्रवलिकरणका लागि प्रोत्साहित गरिने छ । खरको छानालाई क्रमशः विस्थापन गरिनेछ । निश्चित म्याद तोकि पुराना भवनहरुको अभिलेखिकरण गरिनेछ । भवन तथा शहरी विकासका लागि रु. ७२,६६,४४२.००।- विनियोजन गरिएकोछ ।

खानेपानी

२८. सबै नगरवासीहरूलाई स्वच्छ खानेपानी सुविधा पुऱ्याउन पानीको स्रोत संरक्षण गरिनेछ । सतही स्रोतको उपलब्धता नभएका क्षेत्रमा भूमिगत स्रोत उपयोग गरी खाने पानी बिस्तार गरिनेछ । सम्पन्न भै नसकेका तर चालू अवस्थामा रहेका खानेपानी आयोजना पूरा गर्न आवश्यक कार्य गरिनेछ । खानेपानीको लागी रु. ३३,७५,००० विनियोजन गरिएकोछ ।

सिंचाई

२९. स्यालो, डिप ट्यूबेल तथा वर्षातको पानी जम्मा गर्न खुल्ला र प्लाष्टिक पोखरीको निर्माण गरी आगामी ५ वर्ष भित्रमा कृषि योग्य भूमिमा सिंचाई सुविधा पुऱ्याइनेछ । सिंचाइका लागी रु. ४८,००,०००.०० विनियोजन गरिएकोछ ।

कृषि, भूमि तथा सहकारी

३०. कृषिलाई व्यवसायिकरण तथा आधुनिकिकरण गर्दै कृषकहरूको जीवनस्तर उठाउदै लगिनेछ । युवाहरूलाई यस क्षेत्रमा आकर्षित गर्दै लगिनेछ । शीत भण्डार निर्माणका लागी संघीय तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय गरिनेछ । कृषि योग्य जमिनको माटोको उर्वरा शक्ति संरक्षणका लागी माटो परीक्षण घुम्टि शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।

३१. कृषकलाई ऋण तथा कृषि उपजको बजारिकरण गर्न सहकारीहरूलाई प्रेरित गरिनेछ । कृषि हाट बजार सञ्चालन गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

३२. कृषि व्यवसायलाई प्रोत्साहित गर्न कृषि पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईएको छ । कृषक समूह तथा सञ्जाल गठन तथा परिचालन गरिनेछ । वीउ बैकलाई प्रोत्साहन दिईनेछ । तालिम, उन्नत विउविजन, यन्त्र तथा प्रविधि हस्तान्तरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।

३३. पशुपालन व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ । दुग्ध उत्पादक किसानलाई सहकारी मार्फत सहूलियत दरमा ऋण उपलब्ध गराईनेछ । पशुआहारका लागी घाँसको वीउ, डालेघाँसका लागी नर्सरी विकास तथा विरुवा वितरण, पशुपालक कृषकहरूलाई तालिम, रोग निरोध र उपचारका लागी भ्याक्सिन उपलब्ध गराईनेछ ।

३४. नश्ल सुधारका लागी कृतिम गर्भाधान गराए बापत दिईदै आएको अनुदानलाई निरन्तरता दिईएकोछ । बाख्रा पाकेट क्षेत्रमा नश्ल सुधारका लागी उन्नत जातको वोका तथा माउ वितरण गरिनेछ ।

कृषि र पशुविकास तथा प्रवर्द्धनका लागी रु १,४२,०७,८४७.०० विनियोजन गरिएकोछ ।

पर्यटन

३५. पर्यटन विकास र प्रवर्द्धनका लागि बद्धमंगलताललाई बुद्ध सर्किट संग जोड्न संघीय तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय गरिनेछ । यसै नगरपालिका वडा नं. २ संसारकोटमा भ्यूटावर निर्माणका लागि गराईएको अध्ययन प्रतिवेदनका आधारमा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरी भ्यू-टावर निर्माणका लागि संघीय तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । पर्यटन विकासका लागि रु ३,५४,९३४.०० विनियोजन गरिएकोछ ।

विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

३६. “उज्यालो बर्दघाट अभियान” का लागि सडक वृत्ति व्यवस्थापन गर्न लागत सहभागितामा सौर्य सडक वृत्तिको जडान गर्दै लगिनेछ । ग्रामीण विद्युतिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । सुधारिएको चुलो कार्यक्रम लागू गरिनेछ । यसका लागि रु. १,०९,७०,३५६.०० विनियोजन गरिएकोछ ।

विज्ञान प्रविधि, सूचना तथा संचार

३७. सूचनाको हक सम्बन्धी कानून कार्यान्वयन गरिनेछ । सूचना तथा अभिलेख केन्द्र व्यवस्थापन र सूचना तथा तथ्यांक अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ । एफ.एम.रेडियो तथा टेलिभिजन मार्फत नगरका गतिविधि सम्बन्धी जानकारी सम्प्रेषण तथा गुनासो सुनिनेछ । स्थानीय संचार माध्यमहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ । यसको लागि रु. ८,३९,१९९.०० विनियोजन गरिएकोछ ।

शिक्षा

३८. “गुणस्तस्तरी शिक्षा आजको अपरिहार्यता” शिक्षाको गुणस्तर सुधारको लागि सामुदायिक विद्यालयहरूलाई अनुदान दिने व्यवस्था मिलाईएको छ । कुनै एक सामुदायिक विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ । ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको पोषण अवस्था सुधार ल्याउन दिवा खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईएको छ । सबै बालबालिकालाई विद्यालय ल्याउने, टिकाउने र सिकाउने अभियान संचालन गरिनेछ । विद्यालयलाई प्रविधि मैत्री बनाउदै लगिनेछ । सरोकारवालाहरूको व्यवस्थापकीय क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ । सिकाई उपलब्धिको आधारमा पुरस्कृत गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडी बढाईनेछ । निरिक्षण तथा अनुगमन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । शिक्षाको लागि कुल रु. १७,१३,४७,९०५.०० विनियोजन गरिएको छ ।

स्वास्थ्य तथा पोषण:

३९. स्वास्थ्य सेवाको पहुँच सहज बनाईनेछ । आधारभूत स्वास्थ्य र सुरक्षित मातृत्व एवं प्रसुति सेवालालाई विस्तार गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्थाको भौतिक सुधार गर्न अनुदान उपलब्ध गराईनेछ । पोषणको अवस्थामा सुधार ल्याउन बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम लाई विस्तार गरिनेछ ।

४०. महिला स्वास्थ्य स्वयसेवीकालाई दिईदै आएको प्रोत्साहन भत्तालालाई नेपाल सरकार संग दोहोरो नपर्ने गरी निरन्तरता दिईएको छ । पूर्ण खोप घोषणा कार्यक्रम अगाडि बढाई निरन्तरताको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको छ । सूतिजन्य पदार्थ र मादक पदार्थ प्रयोग हुन गर्न नदिन नियमन र नियन्त्रण गरिनेछ । योग शिविर संचालनलाई प्रोत्साहन गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ । स्वास्थ्य तथा पोषण को लागि रु.४,१४,४०,७५३.०० विनियोजन गरिएको छ ।

सरसफाई:

४१. फोहोरमैला दीगो व्यवस्थापन गर्न सरोकारवाला संगको साभेदारी र सहकार्यमा फोहोर व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य गरिनेछ । सड्ने र नसड्ने फोहोरलाई श्रोतमै वर्गिकरण गर्न र सड्ने फोहोरबाट प्राङ्गारिक मल बनाउन विनहरु वितरण गरिनेछ । मापदण्ड विपरितका प्लाष्टिक र वातावरणमा प्रतिकुल असर पार्ने सामाग्रीहरुको प्रयोगलाई निरुत्साही गरिनेछ । फोहोर मैला व्यवस्थापनको लागि नगरपालिकामा उपलब्ध सवारी साधनको परिचालन गरिनेछ । नाला निकास गुरुयोजना तयार पारिनेछ । यसको लागि रु.२८,२७,१७३.०० विनियोजन गरिएको छ ।

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन:

४२. दीगो वन व्यवस्थापनको लागि वन विकास कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ । वन विकासलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । नगरको शौन्दर्यिकरणको लागि उद्यान निर्माण गर्दै लगिनेछ । सामुदायिक वनको सहकार्यमा खाली वन क्षेत्रहरुमा वृक्षारोपण गरिनेछ । ठूला आयोजनाहरु सञ्चालन गर्दा IEE र EIA गरिनेछ । एक घर दुई वृक्षारोपण अभियान संचालन गरिनेछ । विरुवा उत्पादनको लागि नर्सरी व्याड निर्माण गरिनेछ । सीमसार र ताल तलैयाहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ । यसको लागि रु.९९,१३,६३७.०० विनियोजन गरिएको छ ।

४३. विपद् व्यवस्थापनको लागि नगर तथा वडा स्तरीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन समिति गठन भै सकेको छ । विपद् जोखिम व्यवस्थापनमा समितिहरु परिचालन गरिनेछ । विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ । विकास आयोजनाहरु तर्जुमा गर्दा नै विपद् जोखिम न्यूनिकरणका उपायहरु अवलम्बन गरिनेछ । जोखिममा परेका क्षेत्रहरुको संरक्षण गरिनेछ । विपद् पिडितहरुको उद्धार, राहत र पुर्नस्थापनाको लागि छुट्टै कोष खडा गरिनेछ । विपद् व्यवस्थापनका लागि रु. ६९,६१,६१४.०० विनियोजन गरिएको छ ।

युवा, खेलकुद एवं श्रम तथा रोजगार:

४४. युवाहरु देश विकासका मेरुदण्ड हुन् । युवाहरुको चौतर्फी विकासको लागि विभिन्न कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । स्वरोजगार मुलक उद्यम सञ्चालनमा प्रोत्साहन गरी बढ्दो युवा पलायनलाई न्यूनीकरण गरिनेछ । दुर्व्यसनको लतमा परेका युवाहरुलाई सुधारको लागि सुधार गृह स्थापना गरिनेछ । नगरस्तरीय खेलमैदान निर्माण गरिने छ । नगरस्तरीय खेलाडी छनौट र प्रशिक्षणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईएको छ । युवा, खेलकुद एवं श्रम र रोजगारको लागि रु. १,५४,३६,४९२.०० विनियोजन गरिएको छ ।

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

४५. महिला सशक्तिकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि, लैङ्गिक हिंसा तथा सामाजिक कुरिती विरुद्धको सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । मातृ तथा शिशु पोषणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईएकोछ । मागमा आधारित लक्षित कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । वालमैत्री नगर घोषणा अभियान थालनी गरिनेछ । निकृष्ट प्रकारका वाल श्रम न्यूनीकरण गर्दै लैजान वाल श्रमिकको तथ्याङ्क संकलन गरिनेछ ।

४६. आदिवासी/जनजाति, दलित, मधेशी, मुस्लिम, पिछडा वर्ग उत्थानका लागि सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

४७. संस्थागत विद्यालयबाट उच्चतम अंक सहित कक्षा १० उत्तीर्ण गरी कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत दलित तथा अति विपन्न समुदायका प्रत्येक बडाका १/१ छात्रा र १/१ छात्र गरी जम्मा ३२ जना छात्रछात्राहरुलाई वार्षिक रु. १०,०००.०० का दरले छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ । यसबाट उनीहरुको अध्ययन निरन्तरतामा सहयोग पुग्ने विश्वास लिईएको छ ।

४८. ८५ वर्ष माथिका वरिष्ठ जेष्ठ नागरिकलाई उपलब्ध गराइदै आएको पोषण तथा स्वास्थ्य खर्च वापतको सहयोगलाई निरन्तरता दिईएकोछ । लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको लागि रु.१,२९,६५,३३७.०० विनियोजन गरिएकोछ ।

संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह :

४९. भ्रष्टाचार शुन्य सहनशीलता नीति अवलम्बन गरिनेछ । सूचना प्रविधिको प्रयोगबाट सेवा प्रवाहमा सुधार ल्याईनेछ । आर्थिक सुशासन कायम गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईएको छ ।

५०. सुरक्षा व्यवस्थामा सुधार ल्याउन निजी क्षेत्र सँगको सहकार्यमा बजार क्षेत्रमा सि.सि.टि.भि क्यामेरा जडान गरिनेछ । संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाहको लागि रु.१३,८१,८२३.०० विनियोजन गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

सदस्यज्यूहरु,

अब म बजेटको विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्दछु ।

५१. बजेट तर्जुमा गर्दा सन्तुलन कायम गर्ने प्रयत्न गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रम र कार्यक्रम/आयोजनाहरु कार्यान्वयन गर्न जम्मा रु. ६५,६२,९८,५००/- विनियोजन गरिएको छ । कुल विनियोजन मध्ये चालु खर्च तर्फ रु. ४१,९४,८१,०००/- अर्थात कुल विनियोजित रकमको ६३.९१ प्रतिशत र पूँजीगत तर्फ रु.२३,६८,१७,५००/-अर्थात ३६.०९ प्रतिशत विनियोजन गरिएको छ । कुल विनियोजित रकममा संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानिकरण, राजश्व बाँडफाँड र सशर्त अनुदान समेत समावेश गरिएको छ । संघीय सरकारको सशर्त अनुदान रकममा सामाजिक सुरक्षा भत्ता वापत अनुमानित रु. १२,४३,००,०००/- समेत समावेश गरिएको छ । यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण यसैसाथ संलग्न अनुसूचीहरुमा उल्लेख गरिएको छ ।

५२. संघीय र प्रदेश सरकार तथा अन्य विभिन्न निकायहरुसंग लागत सहभागिताको आधारमा कार्यक्रम तथा आयोजना संचालन गर्नको लागि समपुरक कोषको व्यवस्था गरिएको छ । यसको लागि रु.२,००,००,०००.०० विनियोजन गरिएको छ ।

५३. जनतालाई प्रत्यक्ष फाईदा पुग्ने आयोजनाहरू संचालन गर्नको लागि लागत सहभागिताका माध्यमबाट नगर क्षेत्र भित्र पूर्वाधार निर्माण कार्य गर्नको लागि जगेडा कोषको व्यवस्था गरिएको छ । यसको लागि रु. १,००,००,०००.०० विनियोजन गरिएको छ ।

५४. राजश्व तथा कर प्रशासन:

१. कर, दस्तुर तथा सेवा शुल्कका दायरा फराकिलो गर्दै श्रोत परिचालन गरिनेछ ।
२. कर भुक्तानी प्रकृतिलाई सरलिकृत गरी करदाता मैत्री बनाईनेछ ।
३. कर प्रशासनलाई प्रविधिमैत्री बनाईनेछ ।
४. कर परिचालक (Tax Inspector) को व्यवस्था मिलाईनेछ ।
५. आय ठेक्का संकलन गर्दा एकमुष्ट असूली गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ ।
६. २०७५ साल पौष मसान्त भित्र एकीकृत सम्पत्ति कर चुक्ता गर्ने करदातालाई दिईदै आएको कर छुटलाई यथावत राखिएकोछ ।
७. आगामी आर्थिक २०७५/०७६ मा लाग्ने घर वहाल कर र व्यवसाय कर २०७५ साल पौष मसान्त भित्र चुक्ता गर्ने करदातालाई लाग्ने कर रकममा २५ प्रतिशत छुट दिईनेछ । तर संस्थाहरूले लिएको घरवहाल करमा छुट दिईने छैन ।
८. आ.व. २०७४/०७५ सम्मको कर वक्यौता २०७५ साल पौष मसान्त भित्र चुक्ता गर्ने करदातालाई लाग्ने जरिवाना रकममा ५० प्रतिशत छुट दिईनेछ ।

कर प्रशासन सुधारका लागि रु. ८,११,४२९/- विनियोजन गरिएको छ ।

अन्त्यमा,

यस वजेटको सफल कार्यान्वयनबाट बर्दघाट नगरपालिकाको समावेशी एवं सहभागितामूलक विकास पद्धतीमा टेवा पुग्ने, दिगो आर्थिक वृद्धि र विकासद्वारा आर्थिक आत्मनिर्भरता वृद्धि हुने, वचत परिचालन, राजश्व अभिवृद्धि तथा विकास क्रियाकलापको संचालनको माध्यमद्वारा रोजगारी श्रृजना भई गरिवी न्यूनीकरणमा सघाउ पुग्ने विश्वास लिएको छु । चालु आ.व.को वजेट तर्जुमामा सहयोग पुऱ्याउनु हुने नगर कार्यपालिकाका आदरणीय पदाधिकारीज्यूहरू, नगरसभाका आदरणीय सदस्यज्यूहरू, नागरिक समाज, संचार जगतका मित्रहरू, गै.स.स.तथा नीजि क्षेत्र, दातृ निकाय, बर्दघाट नगरपालिका अन्तरगतका सम्पूर्ण कर्मचारी लगायत सबैलाई धन्यवाद दिई प्रस्तुत वजेटको सफल कार्यान्वयनमा यहाँहरू सबैको सहयोग निरन्तर रहने अपेक्षा गरिएकोछ ।

धन्यवाद ।